

THE IMPACT OF COVID-19 ON UNEMPLOYMENT LEVELS IN BULGARIA

Abstract: The Covid-19 pandemic has affected all aspects of human life worldwide and has manifested itself in an increasing number of infected people and increasing mortality in several countries. This reality led almost immediately to a steep and rapid rise in unemployment. Young people are one of the groups most affected by the crisis and are less likely to return to work. It can be said that unemployment, especially long-term unemployment, has severe consequences for the physical and mental health of the unemployed.

Author information:

Veselina Radeva Ivanova

Associate Professor, PhD

at Konstantin Preslavsky – University of Shumen

Department of Social and Special Pedagogy

Faculty of Education Konstantin Preslavsky –

University of Shumen

✉ v.ivanova@shu.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

impact, crisis, impact, Covid-19,
unemployment rates

В глобалния динамичен свят едва ли има по-универсален проблем от този свързан с човешкия труд като основен икономически и обществен фактор, като средство за постигане на социална стабилност на човека и като критерий за определяне на мястото на човека в обществото. Цялата икономическа система, заедно с обществото, в началото на новото хилядолетие са изправени пред многобройни социални, икономически и технологични предизвикателства, които изискват решения в бъдеще. Пазарът на труда засяга цялостната социално-икономическа характеристика на населението. Заетостта и безработицата като елементи от пазара на труда са от изключителна важност за анализ, тъй като чрез изследване на динамиката им може да се даде характеристика както на социалната политика на правителството, така и на неговата възможност да изпълнява икономическата си програма. Един от най-сериозните проблеми за икономиката и обществото е безработицата, която оказва значително негативно влияние върху икономическото развитие на страната и има отрицателни социални последици за населението.

Световната здравна организация (СЗО) дълбоко обезпокоена от тревожните нива на разпространение и тежест направи оценка, че от 11 март 2020 г. Covid-19 може да се характеризира като пандемия. COVID-19 (Centers for Disease Control and Prevention, 2019) е „заболяване, причинено от нов щам на коронавируса „CO“ означава корона, „VI“ за вирус и „D“ за болест. Преди това заболяване беше посочено като „2019 нов коронавирус или, 2019-nCoV. Това е вирус, свързан със същото семейство вируси като тежък остър респираторен синдром (SARS) и някои видове обикновена настинка“ [17].

Пандемията Covid-19 е засегнала всички аспекти от човешкия живот в световен мащаб и се е проявила в нарастващ брой заразени хора и нарастваща смъртност в целия свят и в България [16]. Поради пандемията правителството в България наложи строги мерки, които повлияха на ежедневието на хората. По целия свят „правителствата затвориха всички образователни институции от предучилищното до висшето ниво, за да спрат разпространението на пандемията Covid-19 и да

намалят рисковете за здравето на учениците, учителите, академичен и неакадемичния персонал. На 16 март 2020 г. правителството затвори училища в цялата страна веднага след обявяването на първите случаи на Covid-19. Месеци наред е въведено извънредно положение, което страната обяви, като се забранява събирането, което засегна всичко и всички в България.

Поради Covid-19 търсенето на работна ръка е намалено до най-ниското си ниво и се очаква, че цената на труда ще намалее, повечето производители не са склонни доброволно да наемат търсеци работа поради ниското търсене на продукти и нивото на безработица ще бъде високо. Пандемията от Covid-19 възпрепятства пазара на труда в България, с огромни загуби на работни места и скок на безработицата до високо ниво. Колко дълго безработицата ще остане на кризисни нива е крайно несигурно и ще зависи от скоростта и успеха на мерките за ограничаване на коронавируса.

Вълната от първоначалните загуби на работни места по време на пандемията от коронавирна болест 2019 (COVID-19) е огромна, като много работни места останаха свободни в периода от края на месец март до юни.

Въпреки че първоначалният мащаб на кризата е ясен, значителна несигурност обгражда бъдещия път на безработица. Тази несигурност се върти предимно около успеха на мерките за ограничаване на вируса и колко бързо може да се възстанови икономическата дейност. Фундаменталните предизвикателства при измерването също могат да повлияят на официалния процент на безработица: някои съкратени работници не могат активно да търсят нова работа поради ограничения в подслона и следователно могат да бъдат отчетени като извън работната сила, отколкото като безработни [13].

Политиката на държавата в началото на кризата беше счетена за доста строга и тя наложи, всеобхватни ограничения, като наведнъж се наложи пълно затваряне на всички заведения, забрана за събиране, излизане от дома само с основателна причина за работа и с бележка от работодател. По това време всички образователни институции бяха затворени, ресторанти и развлекателни заведения, магазини тип моллове, търговски центрове, хотели и много други бизнеси, (с изключение на тези определени като основни – хранителни магазини и аптеки), бяха принудени да затворят наведнъж.

Безработицата е едно от основните предизвикателства пред днешния свят. Заедно с нарастването на населението и увеличената бедност, това има значително въздействие върху растежа и развитието като цяло. Това причинява загуба на икономически ресурси като производителната работна сила и влияе върху дългосрочния потенциал за растеж на една икономика. Безработицата поражда частни и социални проблеми в обществото като увеличени престъпления, самоубийства, бедност, алкохолизъм и проституция (Rafiq, Ahmad, Asmatullah, & Khan, 2010). Когато работниците са безработни, техните семейства губят заплати, а нацията като цяло губи своя принос към икономиката по отношение на стоките или услугите, които биха могли да бъдат произведени. Безработните лица също губят покупателната си способност, което може да доведе до безработица за други работници, създавайки каскаден ефект.

Безработицата засяга дори тези, които все още са заети. Когато работниците бъдат освободени, това увеличава обема на работа, който трябва да покрият тези, които все още са наети на работа. И тъй като безработицата обикновено се увеличава, когато компаниите се опитват да намалят разходите, тези, които се очаква да се справят, не получават допълнително обезщетение за допълнително отработените часове. Безработицата може също да има отрицателен психичен ефект върху тези, които все още работят. Те могат да станат по-загрижени да загубят собствената си работа или да се колебаят да търсят нещо по-добро, защото имат „късмета“ изобщо да бъдат наети на работа [14, с. 16].

За да разберат по-добре същността на безработицата, създателите на политики се нуждаят от информация за много аспекти от нея, включително броя на безработните, периода от време, за който са били безработни, нивата на техните умения, тенденцията в безработицата и регионалните

различия в безработицата. След като тези статистически данни бъдат получени и интерпретирани, политиките могат да ги използват, за да вземат по-информирани решения за управление на икономиката и противодействие на безработицата.

Една от големите цели на всички правителства на европейските държави е борбата срещу безработицата, а това изразява присъствието в социалните представи на идеала за интегриране чрез заплатен и социално признат труд. Може да се каже, че безработица, особено продължителната, има тежки последици за физическото и психическото здраве на безработните.

Много важен ориентир за икономическото състояние това са индикаторите за безработица. В началото на 30-те години на XX век безработицата се превръща в основен икономически проблем, когато в някои страни повече от една четвърт от работната ръка е без работа. През 70-те години на миналия век правителствата се опитват да се справят с друг сериозен макроикономически проблем – високата инфлация, чрез рестриктивна политика спрямо търсенето, последната, заедно с шоковете от страната на предлагането през 80-те години отново довеждат до драматично високи стойности на безработицата. Незаетата работна ръка означава ограничаване на потенциала от икономически ресурси и следователно рефлектира върху жизнения стандарт. Безработицата има и „социална цена“, която се измерва по-трудно, но тя означава социално напрежение, безпокойство сред безработните и бедност. Начинът, по който едно общество възприема въпроса за безработицата, силно влияе върху решенията, които то е в състояние да обсъди и да приеме. Погледнато зад числата за размера на безработицата се очертават и предизвикателствата към обществото [1, с. 18].

Терминът „безработица“ (Comte, 1992) покрива „всякакво неволно и временно лишаване от труд, независимо от причината: болест, произшествия, липса на работа и т.н.“. През тази епоха безработния е работник, който търси работа, рискува да деградира, ако не намери такава и като следствие да бъде погълнат от общността на хора без работа. Определението възпреето от Международното бюро по труда през 1925 г. *„безработицата е положението на всеки работник, който можещ и желаещ да заеме работно място по трудово правоотношение, се оказва без работа и в невъзможност поради положението на трудовия пазар да вземе подобно работно място“* [1, с. 19-20]. Безработицата може да се характеризира като такова състояние на трудовия пазар, при което предлагането на работна сила надвишава нейното търсене. Броят на безработните плюс броят на заетите формира работната сила.

Най-общо като безработно може да се определи всяко лице, което е способно и желае да работи и търси, но не намира работа. Безработни лица са лицата на възраст 15 - 74 навършени години, които нямат работа през наблюдавания период, като едновременно с това търсят активно работа през период от четири седмици, вкл. наблюдаваната, и са на разположение да започнат работа до две седмици след края на наблюдавания период.

Нарастването на безработицата води до намаляване на производството на БНП, което поражда понижаване на жизненото равнище на населението, спад в инвестиционния поток, а от тук и свиване на производството в бъдеще и т.н. Този проблем става все по-актуален в развитите страни с пазарна икономика и особено в България, в условията на преход към пазарна икономика и формиране на пазар на работна сила. Значителен проблем за европейските страни това е безработицата както от икономическа гледна точка, така и поради факта, че заплашва и социалното единство.

Основните видове безработица са *фрикционна (текуща), структурна (технологична), циклична (кейнсианска) и класическа*. Известни са още *пълна и непълна, явна и скрита, принудителна и доброволна, остатъчна, сезонна*.

Фрикционната (текуща) безработица се формира в резултат на естественото движение на работната сила. Тя е краткотрайна, временна за отделния индивид, но за икономиката като цяло е постоянно явление. Колкото по-добра е системата, безработицата е по-ниска. Фрикционната безработица повече е свързана с доброволна смяна на работното място, смяна на местоживеење и др.

Фрикционна безработица е периодът от време между работни места, когато работникът търси или преминава от една работа към друга. Понякога наричана още търсене на безработица и може да бъде доброволна въз основа на обстоятелствата на безработния човек [14, с. 12].

Структурната (технологична) безработица е предизвикана от качествени промени и несъответствие между търсенето и предлагането на труд в резултат на съществени промени в технологията и в структурата. Структурната безработица е свързана със структурни промени в икономиката. Това поражда нови качествени изисквания пред работната сила и когато тя не реагира адекватно, структурната безработица расте. Структурната безработица, както фрикционната е постоянно явление, и двете заедно формират естественото равнище на безработицата.

Структурна безработица се случва, тъй като пазарът на труда не е в състояние да си позволи работа за всеки, който го желае, тъй като има несъответствие между уменията на безработните работници и уменията, необходими за наличните работни места. Сезонната безработица може да се разглежда като вид структурна безработица, тъй като тя е вид безработица и възниква поради сезонност както от страна на предлагането, така и от страна на търсенето [14, с. 12].

Цикличната (кейнсианска) безработица възниква в резултат на икономически спад и е такова равнище на безработица, което превишава естественото. Отличава се с временен характер. Нейните мащаби зависят от дълбочината и продължителността на кризата. Цикличната безработица се предизвиква от цикличното свиване на производството. Тя се появява когато съществува общ спад на производството във низходящата фаза на икономическия цикъл. Непосредствена причина за безработица може да бъде по-ниското търсене на труд в сравнение с предлагането. Последиците от продължителната и висока безработица при младежите е свързана както с високата външна миграция, така и с намаляващата раждаемост, брачност, увеличаване на престъпността, наркомани и др. Тези процеси пораждат социална несигурност за обществото и влияят на възпроизводството на населението.

Кейнсианската безработица възниква, ако в икономиката няма достатъчно съвкупно търсене, за да се осигурят работни места за всички, които искат да работят. Търсенето на повечето стоки и услуги намалява, изисква се по-малко производство и в резултат на това са необходими по-малко работници (Keynes, 1996).

Според (Pieva, 2020), „благодарение на Дж. М. Кейнс се регулира безработицата, достига се постоянен икономически растеж, нараства жизнения стандарт се повишава обществената сигурност, подобрява се общественото благосъстояние и т.н. Социалните конфликти постепенно отстъпват място на процесите на социална интеграция“ [6, с. 54]. Поради пандемията на Covid-19 този вид безработица има възможност да се случи [14, с. 13].

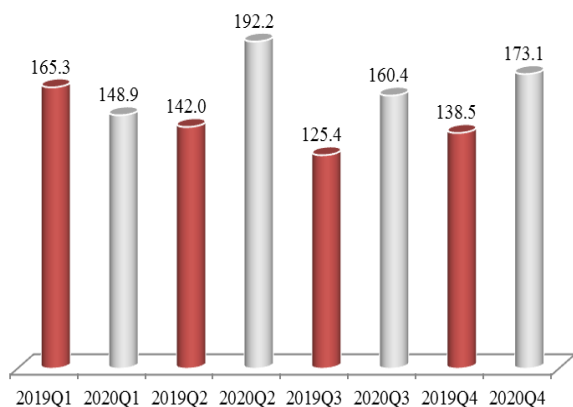
Именно безработицата на потенциалните работници не е отразена в официалната статистика за безработица поради начина на събиране на статистиката. В много страни само тези, които нямат работа, но активно търсят работа, се отчитат като безработни. Лицата, които са се отказали да търсят работа, не се отчитат официално сред безработните, въпреки че не са заети.

Освен това тези, които са в работоспособна възраст (David & Vicente, 2012), но в момента се обучават да получат образование, обикновено не се считат за безработни в държавната статистика. Официалната статистика понякога подценява нивата на безработица поради скрита безработица [14, с. 13]. Според (Ivanov, 2013) „Скрита безработица е, когато в предприятията се използва непълното работно време, работниците биват принуждавани да излизат в неплатен отпуск“ [8, с. 457].

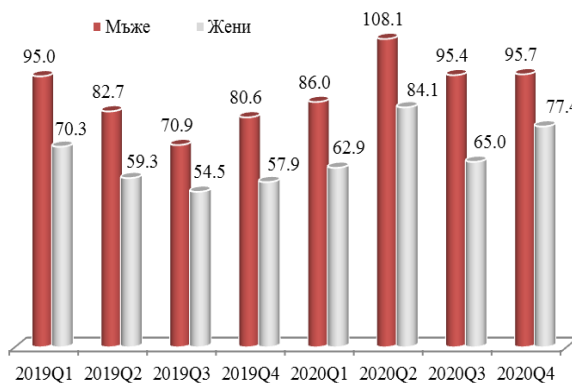
Пандемията Covid-19 оказва сериозно въздействие върху напредващите и развиващите се пазари и развиващите се икономики, оставяйки огромни неблагоприятни ефекти върху производителността на труда. По време на тази пандемия бедността и безработицата не само в България, но и в целия свят се увеличиха заедно с други социално-икономически кризи. Covid-19 повлия върху бедността и безработицата и за съжаление увреди социалната икономика. В резултат

на пандемията много хора са загубили своята работа. По този начин масивната безработица би довела до свиване на доходите, а когато доходите намаляват, търсенето на стоки и услуги също намалява [5].

Covid-19 е реалност, която почти веднага доведе до стръмно и бързо нарастване на коефициента на безработицата, от ниво 4.6% през първото тримесечие (януари-март) на 2020 г. до пика от 5.9% през второто тримесечие (април-юни) на 2020 г. За кратък период, в рамките на месец и половина много хора бяха регистрирани като нови търсещи работа в бюрата по заетостта в цялата страна [11], [13].

Фиг. 1. Брой безработни лица на 15 и повече навършени години общо за страната за 2019 и 2020 г. по тримесечия
Източник: НСИ

Фиг. 2. Брой безработни лица на 15 и повече навършени години по пол за 2019 и 2020 г. по тримесечия
Източник: НСИ

По данни на Националния статистически институт през 2020 г. коронавирус епидемията доведе до икономическа криза, като броят на безработните е нарастнал с 18.1 %. През първото тримесечие на 2020 г. 148.9 хил. души са останали без работа, през второто – 192.2, третото – 160.4 и през четвъртото – 173.1.

Коефициентът на безработица през 2020 г. се е увеличил с 0.9 пункта в сравнение с 2019 г. и достига 5.1 %, съответно 5.4 % при мъжете и 4.8% за жените. Без работа в края на 2020 г. са останали 168 600 хил. души, от които 96 300 са мъже и 72 300 жени.

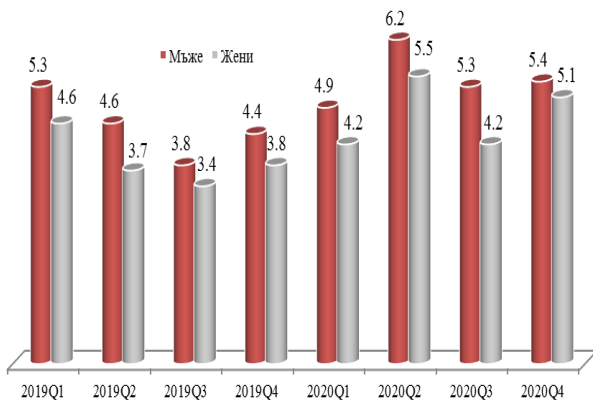
Табл. 1. Коефициент на безработица по възрастови групи за 2019 и 2020 г. по тримесечия (в процент)

възрастови групи	2019Q1		2019Q2		2019Q3		2019Q4		2020Q1		2020Q2		2020Q3		2020Q4	
	мъже	жени	мъже	жени	мъже	жени	мъже	жени	мъже	жени	мъже	жени	мъже	жени	мъже	жени
15 - 64	5.4	4.6	4.6	3.8	3.9	3.5	4.4	3.8	5.0	4.2	6.3	5.6	5.4	4.3	5.4	5.2
20 - 64	5.3	4.6	4.5	3.7	3.8	3.4	4.4	3.7	4.9	4.1	6.2	5.6	5.3	4.2	5.2	5.1
15 - 29	8.4	7.2	7.3	6.3	7.0	4.9	7.2	5.9	8.7	6.8	9.3	10.2	9.1	7.1	9.6	8.9
15 - 24	9.8	9.8	9.4	9.6	7.9	7.0	10.2	(7.4)	13.0	(11.7)	14.9	20.2	14.9	10.9	15.4	12.3
25 - 34	7.3	5.9	6.4	4.5	5.9	3.8	5.3	4.3	5.4	4.1	7.4	6.2	6.4	5.2	7.2	6.4
35 - 44	4.8	4.4	4.1	3.4	2.9	3.4	4.3	3.9	5.3	3.4	6.4	5.2	4.8	4.0	4.5	5.1
45 - 54	4.3	/3.6	3.1	3.1	2.3	2.7	3.3	2.7	3.6	4.2	4.9	5.2	4.2	3.2	4.0	3.9
55 - 64	4.4	/4.1	4.0	3.5	3.9	3.5	3.7	3.8	4.2	4.2	4.8	3.6	4.4	4.0	4.3	4.7
65 и повече	(3.2)	(1.5)	(2.4)	(1.9)	(2.8)	(2.0)	(3.8)	(3.5)	(2.4)	(3.8)	(2.7)	(2.6)	(2.4)	(1.6)	(3.2)	(1.3)

*Бележка () поради малкия обем на извадката стойностите, оградени в скоби, не са достатъчно точни.

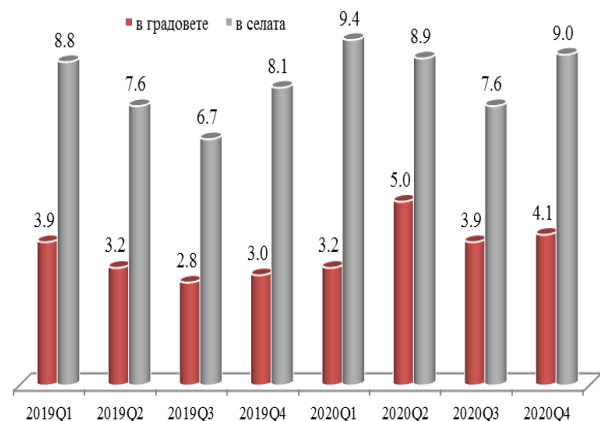
По данни на Агенцията по заетостта, в рамките на епидемията, за една година 255 031 души са си намерили работа. Ръстът на безработицата в страната през месец януари 2021 г. според Агенцията по заетостта е достигнала 7.0 %, като за този период в бюрата по труда регистрираните безработни са 229 750 души.

В началото на пандемията се наблюдава и доброволна безработица, като вероятната причина е била свързана със здравни рискове, т.е. страх от излагане на Covid-19 по време на работа и заразяване на членовете на семейството или грижата за децата след затваряне на образователните институции.

Фиг. 3. Коефициент на безработица по пол за 2019 и 2020 г. по тримесечия

Източник: НСИ

Фиг. 4. Коефициент на безработица по местоживеене за 2019 и 2020 г. по тримесечия

Източник: НСИ

Статистиката показва, че стойностите на младежката безработица през 2020 г. са високи. Високото равнище на младежката безработица се свързва главно с:

- липса на система за професионално ориентиране в учебните заведения;
- недостатъчна подготовка за предприемачество и инициативност;
- недостатъчна информираност както от търсещите, така и от предлагащите по отношение на нормативната уредба и стимулите за работа за безработните младежи.

Намаляването на младежката безработица изисква активна политика отчитаща добре състоянието и тенденциите в нейното развитие и ниската ефективност на досегашните мерки [15, с. 292], [9, с. 233-234].

Табл. 2. Брой безработни лица на 15 и повече навършени години по възраст за 2019 и 2020 г. по тримесечия

(брой лица в хиляди)

възрастови групи	2019I	2020I	2019II	2020II	2019III	2020III	2019IV	2020IV
15-24	12.8	14.8	13.7	22.3	12.4	19.0	13.7	20.1
25-34	48.3	33.1	41.0	46.0	35.8	40.0	34.3	45.9
35-44	41.6	38.6	34.3	50.5	28.4	39.3	36.8	41.3
45-54	33.7	33.5	26.8	43.8	22.2	33.1	26.2	35.0
55 и повече	29.0	28.9	26.2	29.6	26.5	29.0	27.5	30.8

Източник: НСИ

Младите хора са едната част от групите най-засегнати от кризата и те имат по-малък шанс да

се върнат на работните си места, тъй като много от тях са били наети в райони, най-засегнати от ограниченията, като ресторанти, барове и други услуги. Всъщност, през месец май и след облекчаване на много от ограниченията една известна част от тези млади хора се върнаха на работа [11].

Табл. 3. Безработни лица и коефициенти на безработица на населението на 15 и повече навършени години през първото тримесечие на 2021 г.

	общо	по пол		по местоживее		по възраст					по степени на образование			
		мъже	жени	в градовете	в селата	15-24	25-34	35-44	45-54	55 и повече	висше	средно	основно	начално и по-ниско
безработни лица - хил.	204.0	114.0	90.0	126.5	77.5	21.3	48.4	50.4	48.6	35.2	23.5	102.4	61.2	17.0
коефициент на безработица - %	6.3	6.6	6.0	5.1	10.6	16.8	7.2	6.0	5.5	5.0	2.3	5.7	18.8	29.4

Източник: НСИ

По данни от специализирано наблюдение на пазара на труда, което Националният статистически институт и Агенцията по заетостта извършват заради пандемията от Covid-19 близо 108 600 души са новорегистрираните безработни у нас за четирите месеца на 2021 г., като най-много новорегистрирани безработни - над 15 700 души до момента са отчетени в периода между 4 и 10 януари 2021 г. Коефициентът на безработица за първото тримесечие на 2021 г. е 6.3%. (204.0 хил. д.)

Табл. 4. Брой безработни лица по степени на образование за 2019 и 2020 г. по тримесечия (брой лица в хиляди)

по степен на образование	2019I	2020I	2019II	2020II	2019III	2020III	2019IV	2020IV
висше	25.4	16.7	21.4	33.3	18.5	29.7	13.1	24.0
средно	73.3	73.9	64.0	106.6	56.0	75.1	63.5	89.0
средно с придобита професионална квалификация	42.4	44.7	40.5	63.8	36.0	42.7	37.0	47.4
средно общо	30.9	29.2	23.4	42.8	20.0	32.5	26.5	41.6
основно	50.2	43.5	44.4	40.9	39.0	45.1	43.3	47.1
начално и по-ниско	16.4	14.8	12.2	11.4	11.8	10.4	18.6	13.0

Източник: НСИ

Според (Ivanov, 2012) съкращаването, реструктурирането и пренасочването на производството към райони с евтина работна ръка в „третия свят“ повишава безработицата и значително намалява доходите на градските работници и селяните. Новият световен икономически ред се подхранва от човешката бедност и евтиния труд. Високата безработица както в развитите, така и в развиващите се страни води до намаляване на реалното трудово възнаграждение. Безработицата придоби световен характер с миграцията на капитала от една страна в друга с цел постоянно търсене на по-евтини източници на работна ръка. Според Международната организация на труда (МОТ) в света от безработица са засегнати един милиард хора или почти 1/3 от цялата работна ръка на планетата [7, с. 196].

Икономическите въздействия на кризата с Covid-19 все повече засягат страните с ниски и средни доходи и бедните. Това е голям шок за икономиката, който се очаква значително да намали доходите на домакинствата и да влоши нивото на бедност, а според (Ivanov, 2012) фактор за бедност [7] са безработицата и ниските заплати. Проблемът с безработицата е световен проблем в момента, който всяка нация се стреми да контролира. Безработицата представлява загуба на потенциална продукция, колкото повече е броят на безработните в едно общество, толкова по-голяма ще бъде такава загуба. Това е един от ключовите показатели за икономиката и води до известни разходи за отделния безработен, за семейството на безработните и за обществото като цяло. Също така за

правителството равнището на безработица е един от най-важните показатели за икономическата ситуация в страната. Covid-19 е намалил производствения капацитет на икономиката и е намалил търсенето на продукти. От друга страна, основния източник за един икономически растеж е човешкият ресурс, а Covid-19 има своето отрицателно влияние върху растежа на населението [14].

Според (Ivanov, 2013), ако през първите месеци на безработният може да използва своите спестявания и получените средства за безработица, то след определен период от време – половин година или година, в зависимост от това колко е била неговата заетост – безработният се лишава от материалната поддръжка на държавата. Най-голям процент на продължително безработните са със средно и средно специално образование [8, с. 458].

В нашия свят (Nasridini & Behrooz, 2015) проблемите със заетостта на населението в условията на пазарна икономика стават все по-важни. Когато икономиките на много страни са на прага на кризи, безработицата може да бъде един от показателите за усложняване на социално-икономическата ситуация на правителството. Тя засяга почти всички сегменти на обществото, вариращи от студенти до пенсионирани възрастни граждани. Нивото на безработица е важен икономически индикатор, който може да помогне за идентифициране на слабостите или силата на икономика на някои страни [14, с. 11]. Според (Rafiq, Ahmad, Asmatullah, & Khan, 2010) безработицата е най-постоянният проблем както в развитите, така и в бедните страни [14, с. 13]. С пандемията на Covid-19 социалното напрежение се увеличава, както се увеличава и цената на някои стоки и услуги в сравнение с очакваното, възможностите за работа значително намаляват.

Според (Ivanov, 2013) „Преминаването на обществото към формиране и развитие на пазарни отношения предполага развитие на пазар на труда, което означава, че безработицата е реално социално явление. В резултат на принудителна загуба на работни места у повече хора възниква стресово състояние, което притежава тенденция към задълбочаване и преминаване към депресия. Продължителността на безработицата може да бъде кратковременна (до 4 месеца) или продължителна. Безработицата, независимо от продължителността ѝ, води до много негативни последици. Повечето хора, когато станат безработни, усещат отчаяние, безсилие и обърканост дори и да са безработни само няколко седмици“ [8, с. 456].

„Според Закона на Окунс, когато икономическия растеж намалява безработицата ще се повиши, това ще се превърне в основен източник за икономически и социални ефекти, ще се случи многоизмерно явление“ [14, с. 15]. Когато въздействието на пандемията Covid-19 се увеличи, това главно увеличава нивото на безработица и намалява икономическия растеж. Според (Sisay, 2020) високата безработица и niskият икономически растеж се превръщат в „семе“ за производство на бедна държава, тероризъм, расизъм, финансови затруднения, бедност, бездомност, разочарование, семейно напрежение, социална изолация, загуба на самочувствие, загуба на надежда и самочувствие, с надежда, но без промяна на жизнения стандарт и приканва хората към миграция [14, с. 15].

В заключение може да се обобщи, че неизбежни бяха загубите на работни места поради мерките, които бяха въведени за ограничаване на коронавируса. Covid-19 оказва сериозно въздействие върху пазарите и икономиката, оставяйки огромни неблагоприятни ефекти върху производителността на труда. По време на пандемията, бедността и безработицата в България и в света се увеличиха заедно с други социално-икономически кризи. Политиката на държавата трябва да е насочена към повишаване на нивото на заетост в ситуация на Covid-19, защото това ще намали безработицата, бедността и други социални проблеми.

References:

1. **Consialdi, P.** (2003). Unemployment: Concepts and measurement. Employment statuses, employment contracts, security. International Seminar, Varna, June 24-26, 2002. Sofia, Univ. ed.

Economy, pp. 18-30, ISBN 954-494-527-X.

2. **Covid-19 and regional labor markets in 2020.** Institute for Market Economics. January 2021 https://ime.bg/var/images/IME_Regional_labor_market_covid19_260121.pdf (accessed on 22 April 2021).
3. **Gene Falk, Paul D. Romero, Jameson A. Carter, Isaac A. Nicchitta, Emma C. Nyhof.** (2021). Unemployment Rates During the COVID-19 Pandemic: In Brief - <https://crsreports.congress.gov/search/#/?termsToSearch=R46554&orderBy=Relevance> (accessed on 26 April 2021).
4. **Georgiou, Miltiades N.** (2021). COVID-19 on Unemployment Rate (March 10, 2021). Available at SSRN: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3801700.
5. **Gul, Akhtar & Hussain, Sadam & Ali, Hina & Zahra, Fatima.** (2020). Covid 19 Impact On Poverty And Unemployment Levels: A Case Pakistan. 3. 2020-879.
6. **Ilieva, V.** (2020). Society and the functioning of man in it. Shumen, University Publishing House "Bishop Konstantin Preslavski", 2020, 203 pp., ISBN 978-619-201-364-6.
7. **Ivanov, P.** (2012). Contemporary concepts of poverty as a scientific basis for organizing social work with the poor. Proceedings of a traveling seminar Shumen - Rijeka - Venice (28.04.2012 - 03.05.2012) "Educational Technologies", University of Shumen "Bishop Konstantin Preslavski", Faculty of Education, Faber Publishing House, Veliko Tarnovo, 353 pp., 2012, pp.193-200, ISBN 978-954-400-755-3.
8. **Ivanov, P.** (2013). Social work with the unemployed. Yearbook of the University of Shumen "Bishop Konstantin Preslavski", Faculty of Pedagogy, Volume XVII D, Scientific papers from the conference "Educational Technologies" (September 27 - 29, 2013), Shumen, University Publishing House "Bishop Konstantin Preslavski", pp. 456-461, 2013, ISSN 1314-6769.
9. **Ivanova, V.** (2021). Social aspects of demography. Shumen, University Publishing House "Bishop Konstantin Preslavski", 316 pp., 2021, ISBN 978-619-201-479-7.
10. **Ministry of Labor and Social Policy.** Brief analysis of the labor market as of March 2021 <https://www.mlsp.government.bg/informatsiya-za-pazara-na-truda-tekushcho-sstoyanie-i-prognozi> (accessed on 18 April 2021).
11. **Ministry of Labor and Social Policy.** Employment Agency. Statistics of registered unemployed youth. <https://www.az.government.bg/bg/stats/view/1/336/> (accessed on 20 April 2021).
12. **National Statistical Institute (NSI)**, <http://www.nsi.bg/> (accessed on 27 April 2021).
13. **Nicolas Petrosky-Nadeau & Robert G. Valletta.** (2020). An Unemployment Crisis after the Onset of COVID-19, FRBSF Economic Letter, Federal Reserve Bank of San Francisco, vol. 2020(12), pages 1-5.
14. **Sirah, Endashaw & Atilaw, Wondimhunegn.** (2020). Effect of Covid-19 Pandemic on Unemployment Rate and Economic Growth: The Case of Ethiopia. 10. 10-18. 10.7176/RHSS/10-13-02.
15. **Vladimirova, K.** (2003). Employment and security in the years of transition to a market economy. Employment statuses, employment contracts, security. International Seminar, Varna, June 24-26, 2002. Sofia, Univ. ed. Economy, pp. 271-297, ISBN 954-494-527-X.
16. **World Health Organization. WHO Timeline - COVID-19.** (2020). Available online: <https://www.who.int/news/item/27-04-2020-who-timeline---covid-19> (accessed on 22 April 2021).
17. **World Health Organization. Coronavirus Disease (COVID-19) Situation Report No. 167;** World Health Organization: Geneva, Switzerland, 2020; Available online: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200705-covid-19-sitrep-167.pdf?sfvrsn=17e7e3df_4 (accessed on 26 April 2021).

Специална благодарност!

Тази работа е подкрепена от Министерство на образованието и науката по Националната програма за научни изследвания „Млади учени и постдокторанти“/This work is supported by the Bulgarian Ministry of Education and Science under the National Program for Research "Young Scientists and Postdoctoral Students".